

ननुप्रजहातियदाकामान्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्योनिगृहीतानीत्यादिनाऽसकृद्विषयाणां प्रहाणंतेभ्यश्चन्द्रियादीनां प्रत्याहरणमुक्तं तेनतेषामात्मनः पृथक्सत्त्वमस्तीतिसिद्धं नचनेहनानास्ति किंचनेत्यादिश्रुत्यातेषां बाधान्तदस्तीतिवाच्यं इहेतिप्रतोच्येवतन्निषेधात् नहिइहभूतलेघटोनास्तीत्युक्तेघटस्यस्वरूपंनिषिध्यतेकिंतुतस्यभूतलसंबंधमात्रं तस्मात्कामानां पृथक्सत्त्वमस्यतोनाद्वैतसिद्धिरित्याशंक्यसदृष्टांतपरिहरति आपूर्यमाणमिति प्रविशंतीभिरद्विरापूर्यमाणमपिअचलप्रतिष्ठंअनुद्रिक्तं दृद्धिहीनत्वात् एवंनिर्गच्छंतीभिरद्विःरिच्यमानमपिअचलप्रतिष्ठंअरिक्तंद्वासहीनत्वादित्यपिबोध्यं एवंविधंसमुद्रयद्वत्आत्मप्रभवा आपःप्रविशंतितद्वत्तयंपुरुषंकामैरापूर्यमाणंहीयमानंवाअचलप्रतिष्ठंनिर्विकारंदृद्धिद्वासहीनत्वात्आत्मप्रभवाःसर्वेकामाःप्रविशंतिसएवशांतिमोक्षंआत्यंतिकंदुःखोपरमंप्रामोति नतुकामकामीविषयार्थी अयं भावः कूटस्थादात्मनःसर्वस्यउत्पत्तिस्तत्रैवचलयइतिसर्वश्रुतिस्मृतिप्रसिद्धं तेनकामानांप्रहाणंतेभ्यश्चन्द्रियाणांप्रत्याहरणंस्मर्यमाणंनतेषांपरमार्थतःपृथक्सत्त्वंसाधयति बहुप्रमाणविरोधात् किंतुपामरप्रसिद्धं पृथक्सत्त्वमभिप्रेत्यप्रहाणादिकमुक्तंप्रविलापनंत्वेवमेवव्याख्येयं यथाग्रयेपथिरुतेष्टाकपालंनिर्वपेदित्यादौनिर्वपतिनायागुच्यतेननुश्रौतार्थमात्रं तद्वदिहापिज्ञेयं नेहनानास्तीत्यपीहपरिदृश्यमानेप्रपंचे

आपूर्यमाणमचलप्रतिष्ठंसमुद्रमापःप्रविशंतियद्वत् ॥ तद्वत्कामायंप्रविशंतिसर्वेसशांतिमाप्नोतिनकामकामी ॥ ७० ॥ विहायकामान्यःसर्वान्पुमांश्चरति निःस्पृहः ॥ निर्ममोनिरहंकारःसशांतिमधिगच्छति ॥ ७१ ॥

आत्मातिरिक्तंनानाकिमपिनास्तीत्येवंपरतयाव्याख्येयं तथाच आत्मैवेदंसर्वंब्रह्मैवेदंसर्वंसर्वस्वत्विदंब्रह्मेत्यादयःश्रुतिवादाःसंगच्छंते आत्मनिकल्पितस्यास्यतत्रैवनिषेधेनान्यत्रसत्त्वानुपपत्तेर्नकामानांपृथक्सत्त्वमस्तीत्युक्तएवसमुद्रदृष्टांतः यत्तुसमुद्रात्पृथग्गंगायाःसत्त्वमस्तीति तन्न कार्यकारणसत्तातिरिक्तसत्तायाअभावात् वाचारंभणविकारोनामधेयमितिकार्यस्यवागालंबनमात्रत्वश्रवणादित्यन्यत्रविस्तरः ॥ ७० ॥ प्रासंगिकीमाशंकांपरित्यज्येतकिमित्यस्यप्रश्नस्योत्तरमाह विहायेति पूर्वोक्तान्त्रिविधान्कामान्विहाययःचरतिविषयान्भुंक्तेनिस्पृहश्चयतोनिर्ममः ममतावान्हिइदंममभूयादित्यन्यधनार्थेस्पृहांकरोति निर्ममोपिकुतः यतोनिरहंकारः नह्यहंकारशून्यस्यसुप्त्यादौममतादृष्टा तस्मादहंकारप्रविलयात्शांतिमोक्षंप्रामोति अत्रयःसर्वत्रानभिस्नेहइतिसर्वत्रयच्छब्ददर्शनात्साधनविधिपरएवायंयथः अन्यथास्थितप्रज्ञस्यप्रकृतत्वात्तदनुवादार्थोयच्छब्दोऽनर्थकःप्रामोति लोकेपिहिपरस्वभावकथनेसएवंकरोतीतितच्छब्दएवप्रयुज्यतेननुयच्छब्दः विधौतुयएवंकरोतिसइदंप्रामोतीतिद्वयोरपिप्रयोगोदृश्यते लक्षणकथनार्थत्वेपितत्रतात्पर्याभावाद्विधावेवपर्यवस्यतीतिदिक् ॥ ७१ ॥